

Op ontdekkingstocht met de conservator

Een bijzonder godenbeeldje uit Wijchen

Bij de herinrichting van ons museum werd ik wederom geroerd door een bijzonder object uit onze prachtige collectie. Ditmaal betreft het geen gewoon gebruiksobject, maar een meer persoonlijk voorwerp, namelijk een bronzen beeldje van de godin Victoria (godin van de overwinning). Zij is rond 1948 in de buurt van Alverna, bij de aanleg van asperge velden gevonden en door de Gemeente Wijchen aangekocht.

Ben Teubner

De godin staat op een globe met de vleugels gevouwen op haar rug en heeft een zegekrans in de uitgestrekte rechterhand. De wapperende tunica suggereert de vaart waarmee de godin aankomt. Extra bijzonder is, dat het een van de weinige Victoriabeeldjes is die er in Nederland zijn gevonden.

Bovengenoemde Victoria zal samen met Minerva (de personificatie van de goddelijke macht, van het verstand en de wijsheid) te zien zijn in een speciaal door Theo Moors ontworpen huisaltaar.

Iets over goden en godsdienst in de Romeinse tijd

In onze streken werden Romeinse en inheemse goden naast en door elkaar vereerd. De inheemse goden werden voor een deel gelijkgesteld met de Romeinse en kregen dan een nieuwe naam, maar soms combineerde men de inheemse naam met een Romeinse. Zo weten we dat in het rivierengebied Magusanus een belangrijke godheid was bij de inheemse bevolking. Deze naam werd in de Romeinse tijd aangepast tot Hercules- Magusanus. Oorspronkelijk werden goden in de open lucht vereerd, op omheinde terreinen bij nederzettingen of op bijzondere plaatsen in de vrije natuur. In de Romeinse tijd werden voor het eerst tempels gebouwd, onder andere in Nijmegen en in Cuijk. Verreweg de grootste tempel in de wijde omtrek stond in Elst. De inheemse bevolking van ons land heeft van de Romeinen de gewoonte overgenomen goden in een menselijke gedaante uit te beelden. In Nederland zijn vooral veel kleine beeldjes van brons en aardewerk bewaard gebleven. Aan de aantallen kunnen we de populariteit van de verschillende goden aflezen. Bij de bronzen beeldjes overheersen de mannelijke godheden en van hen is Mercurius (god van de handel, de reizigers en de winst) het meest geliefd *. De beeldjes van aardewerk stellen vooral godinnen voor, met name Venus (godin van de liefde en vruchtbaarheid), Fortuna (godin van het lot, het toeval) en allerlei moedergodinnen op een stoel, met kinderen aan de borst of met een schoot vol vruchten. Deze bronzen en aardewerk beeldjes waren in de meeste huishoudens te vinden, vaak in een *lararium* (speciaal soort nis of huisaltaar).

Een lararium

* Mercurius blijkt ook bij de voormalige bewoners van ons kasteel geliefd te zijn geweest, want hoewel gesneuveld tijdens grote brand van 1906 en later neergestort bij een hevige storm, staat versie 3.0 als uit de as herrezen fier op de top van de toren.